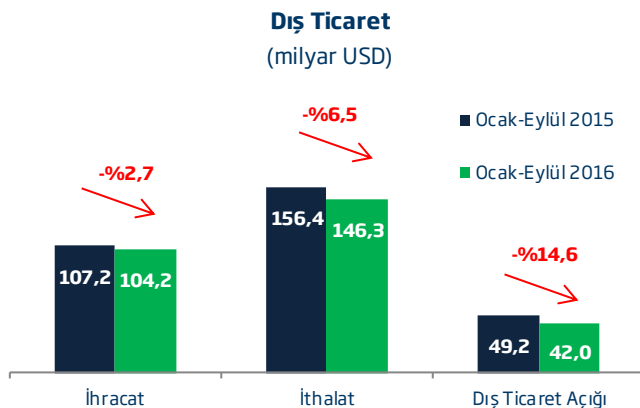

(milyar USD)	Eylül		Değişim (%)
	2015	2016	
İhracat	11,6	10,9	-5,6
İthalat	15,4	15,3	-0,7
Dış Ticaret Dengesi	-3,8	-4,4	14,1
Karşılama Oranı (%)	75,2	71,5	-

Dış ticaret açığı Eylül'de genişledi.

Eylül'de ihracat yıllık bazda %5,6, ithalat da %0,7 azalmıştır. Bu dönemde ihracattaki düşüşün ithalatı aşmasıyla birlikte dış ticaret açığı yıllık bazda %14,1 genişlemiştir. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış veriler de Eylül'de ihracatın aylık bazda %3 düştüğünü, ithalatın ise %3,1 arttığını göstermiştir. Bu durum, dış ticaret açığı üzerindeki baskının yukarı yönlü olduğunu teyit etmiştir.

Ocak-Eylül döneminde, ihracattaki yıllık düşüş %2,7 olmuştur. Bu dönemde ithalat büyük ölçüde emtia fiyatlarındaki gerilemenin sağladığı destekle %6,5 oranında azalmıştır. Böylece yılın ilk dokuz ayında dış ticaret açığı %14,6 oranında daralarak 42 milyar USD'ye inmiştir.

İhracatta ilk 10 kalemin 8'inde düşüş...

En fazla ihracat yapılan 10 kalemden motorlu kara taşıtları ile kazanlar ve makineler kalemi dışındakilerde Eylül'de yıllık bazda düşüş yaşanmıştır. Altın ihracatını da barındıran kıymetli taşların ihracatı en sert gerilemeyi kaydetmiş olup, ihracattaki zayıf performansta önemli rol oynamıştır. Ağustos'taki güçlü artışın ardından motorlu kara taşıtları ihracatı Eylül'de bir önceki yıla kıyasla %1,2 ile sınırlı oranda artmıştır.

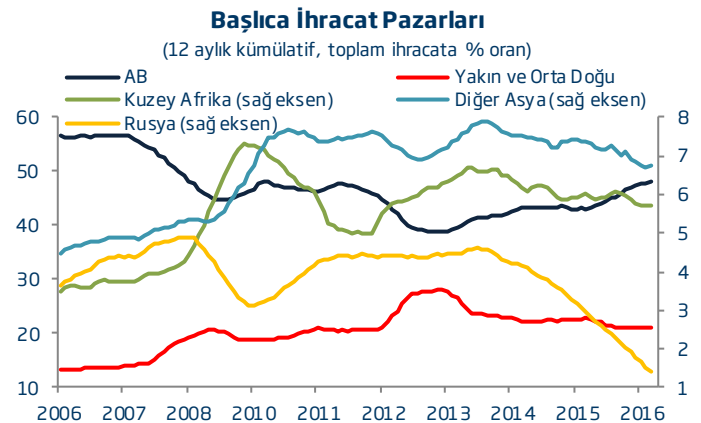
İlk 9 aylık döneme ilişkin verilere göre motorlu kara taşıtları yıllık bazda %11,6'lık artışla en fazla ihracat yapan sektör olmaya devam etmiştir. Motorlu kara taşıtlarını kıymetli metaller ile kazanlar ve makineler izlemiştir.

AB ülkelerinin ihracatımız içindeki payı artıyor.

Eylül'de AB ülkelerine yapılan ihracattaki artış yavaşlamakla birlikte sürmüştür. Ancak ülkeler bazında bakıldığında ikinci önemli ihraç pazarımız konumundaki İngiltere'ye

gerçekleştirilen ihracat gerilemiştir. İhracatımızda yedinci sırada yer alan İran'a yönelik ihracat bu dönemde yıllık bazda %100'ün üzerinde artmıştır. Son dönemde ikili ilişkilerin düzelmesi paralelinde Rusya pazarında beklenen canlanma ise Eylül'de verilere yansımamıştır. İhracatımız içinde %1,3 ile görece düşük bir paya sahip olan Rusya'ya yapılan ihracat yıllık bazda %48,8 oranında gerilemiştir.

Ocak-Eylül döneminde AB ülkeleri en büyük ihracat pazarımız olmayı sürdürmüştür. 2015 yılının ilk dokuz ayında %43,6 düzeyinde bulunan AB ülkelerinin toplam ihracatımız içindeki payı artış eğilimini koruyarak bu yılın aynı döneminde %48,5 olmuştur.

Enerji ithalatı düşüşünü sürdürdü.

En fazla ithalat Eylül'de 2,1 milyar USD ile kazanlar ve makineler sektöründe yapılmıştır. Kazanlar ve makineler ithalatını mineral yakıtlar ve yağlar izlemiştir. İlk dokuz ayda bu kalemdaki düşüş 10 milyar USD'ye yakın düzeyde gerçekleşmiştir. Bu durum dış ticaret açığındaki iyileşmede bu kalemin belirleyici olduğuna işaret etmiştir.

Geniş ekonomik sınıflandırmaya göre bakıldığında, Eylül'de yalnızca tüketim malı ithalatının arttığı görülmektedir. Ağustos'ta yıllık bazda %0,3 oranında gerileyen tüketim malı ithalatının Eylül'de %9,4 ile Haziran 2015'ten bu yana en hızlı artışını sergilemesi dikkat çekmiştir. Tüketim malları altında izlenen kalemlerden en yüksek artışlar dayanıksız tüketim malları ve binek otomobillerde yaşanmıştır. Son dönemde iç talebi canlandırmak amacıyla hayata geçirilen uygulamaların da etkisiyle önümüzdeki dönemde tüketim malı ithalatının bu performansını sürdürebileceği düşünülmektedir.

Beklentiler...

Eylül'de dış ticaret görünümü ihracattaki zayıf tabloya bağlı olarak bir miktar bozulmuştur. Emtia fiyatlarının olumlu etkisi azalarak da olsa sürerken, yurt içi talebin canlanabileceği ve petrol fiyatlarının toparlanabileceği yönündeki öngörüler doğrultusunda ithalat üzerindeki yukarı yönlü baskıların arttığı gözlenmektedir. Bu çerçevede, önümüzdeki dönemde dış ticaret açığı üzerindeki risklerin artabileceği tahmin edilmektedir.

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü**İzlem Erdem - Bölüm Müdürü**

izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü

alper.gurler@isbank.com.tr

Hatice Erkiletlioğlu - Müdür Yardımcısı

hatice.erkiletlioglu@isbank.com.tr

İlker Şahin - Uzman

ilker.sahin@isbank.com.tr

Eren Demir - Uzman

eren.demir@isbank.com.tr

Mustafa Kemal Gündoğdu - Uzman Yrd.

kemal.gundogdu@isbank.com.tr

Gamze Can - Uzman Yrd.

gamze.can@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.**YASAL UYARI**

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.